

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/431/121/92

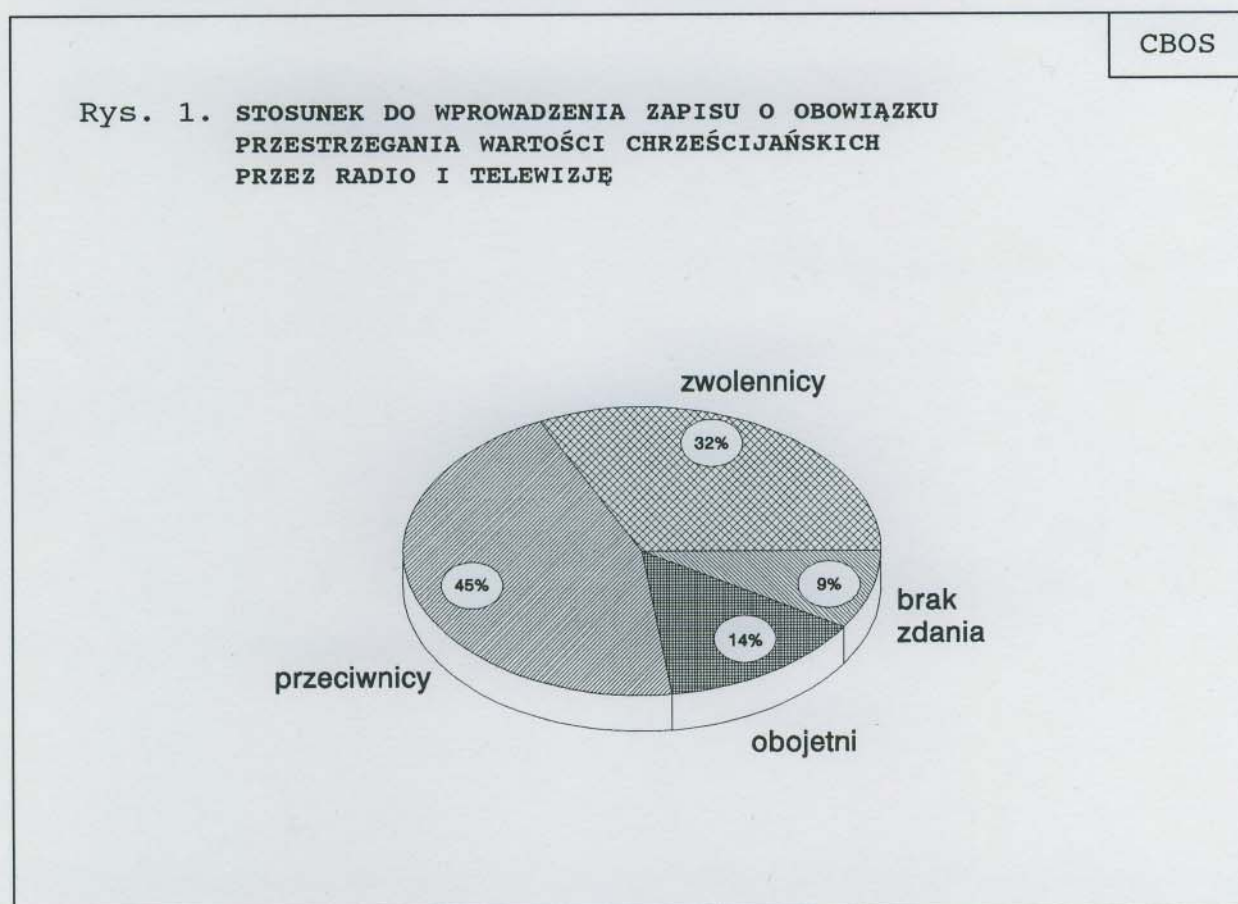
WARTOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIE W USTAWIE O RTV

Komunikat z badań

Warszawa, grudzień 1992 r.

Wkrótce wróci pod obrady Sejmu projekt ustawy o radiu i telewizji. Debata koncentrować się będzie zapewne wokół poprawki Senatu, polegającej na wprowadzeniu zapisu dotyczącego przestrzegania przez radio i telewizję wartości chrześcijańskich. Jakie są poglądy społeczeństwa w tej sprawie? Na to pytanie próbowano znaleźć odpowiedź w grudniowym sondażu CBOS¹.

Okazało się, że propozycja wprowadzenia zapisu do ustawy ma więcej przeciwników niż zwolenników (rys. 1). Obojętność wobec tej sprawy deklaruje 14% ankietowanych, a 9% nie ma na jej temat zdania.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (30) przeprowadzono w dniach 11-14 grudnia 1992 r. na 1188-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Respondenci wykazali znacznie większą - niż na poziomie ogólnych deklaracji - zgodność poglądów w przewidywaniach dotyczących skutków zapisu ustawowego: 3/4 ankietowanych uważa, że w jego wyniku zwiększy się wpływ Kościoła na program telewizji (tab. 1), blisko 2/3 przypuszcza, że audycje telewizyjne będą cenzurowane, a niektóre w ogóle się nie ukaza, ponad połowa jest zdania, że dziennikarze będą się obawiać mówić to, co naprawdę myślą.

Tabela 1. Przewidywane skutki wprowadzenia zapisu o obowiązku przestrzegania przez radio i telewizję wartości chrześcijańskich

Czy w wyniku zapisu ustawowego:	w procentach		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
zwiększy się wpływ Kościoła na program telewizji	75	11	14
audycje telewizyjne będą cenzurowane, niektóre w ogóle się nie ukaza	64	15	21
dziennikarze będą się obawiać mówić to, co naprawdę myślą	57	20	23
telewizja będzie bardziej odpowiadać oczekiwaniom większości Polaków	25	52	23
poprawi się moralność społeczeństwa	21	63	16
ludzie staną się bardziej życzliwi wobec siebie	18	61	21

Tylko co czwarty respondent twierdzi, że po wprowadzeniu tego zapisu telewizja będzie bardziej odpowiadać oczekiwaniom większości Polaków, co piąty - że poprawi się moralność społeczeństwa, a 18% badanych uważa, że ludzie staną się bardziej życzliwi wobec siebie.

Z pozoru więc sprzeciw wobec projektowanego zapisu ustawowego jest - na poziomie ogólnych deklaracji - mniejszy niż mogłoby to wynikać z przewidywanych skutków jego wprowadzenia. Trzeba jednak zaznaczyć, że nie wszyscy respondenci negatywnie oceniają możliwość wprowadzenia cenzury programów telewizyjnych. Zastrzeżenie to jeszcze wyraźniej odnosi się do przewidywanego zwiększenia wpływu Kościoła na program telewizyjny. Poza tym, a może nawet przede wszystkim, negatywne konsekwencje ustawy mogą być opisane przez prosty, przyczynowo-skutkowy ciąg wydarzeń. Taki sposób percepcji rzeczywistości jest dostępny szerokim rzeszom społeczeństwa. Pozytywnych efektów ustawy nie da się opisać w tych kategoriach i dlatego znacznie mniej osób, niż wynikałoby z ogólnych deklaracji, jest w stanie wiązać ustawę ze skutkami pozytywnymi. Być może więc część zwolenników zapisu ustawowego popiera ją nie dla konkretnych korzyści, lecz raczej z powodów symbolicznych uważając, że w kraju katolickim telewizja powinna respektować wartości chrześcijańskie.

W ogólnym bilansie jednak opinie o instytucjach, których problem dotyczy, pogorszą się w wyniku wprowadzenia zapisu ustawowego. Ponad jedna trzecia respondentów uważa, że - gdyby uchwalono ustawę w kształcie proponowanym przez Senat - pogorszyłyby się opinie o telewizji, Kościele i parlamencie. Przeciwnego zdania jest od 9% do 14% ankietowanych. Stosunkowo najmniej straciłby w opinii publicznej parlament. Być może dlatego, że - jak wiadomo z badań, także z sondaży CBOS - Sejm i Senat już teraz są oceniane bardziej krytycznie niż Kościół i telewizja.

Tabela 2. Prognozy zmian opinii o telewizji, parlamencie i Kościele katolickim po wprowadzeniu zapisu o wartościach chrześcijańskich w procentach

Instytucje	Czy po wprowadzeniu zapisu o przestrzeganiu wartości chrześcijańskich ludzie będą myśleli o badanych instytucjach:			
	lepiej niż dotychczas	tak jak obecnie	gorzej niż dotychczas	trudno powiedzieć
Telewizja	14	29	38	18
Parlament	9	33	35	23
Kościół katolicki	14	29	38	18

*

* *

Wprowadzenie zapisu o respektowaniu przez radio i telewizję wartości chrześcijańskich wzbudza w społeczeństwie więcej negatywnych niż pozytywnych reakcji. Respondentom niełatwo jest wyobrazić sobie pozytywne skutki tej decyzji. Większość społeczeństwa spodziewa się, że nastąpi zwiększenie wpływu Kościoła na program TV, audycje telewizyjne będą cenzurowane, a dziennikarze będą się obawiać mówić to, co myślą.

Po wprowadzeniu nowej ustawy w kształcie proponowanym przez Senat można spodziewać się pogorszenia opinii społeczeństwa o Kościele, telewizji i parlamencie.

A N E K S

Czy opowiada się Pan(i) za czy też przeciw zawarciu w ustawie zapisu o obowiązku przestrzegania przez radio i telewizję wartości chrześcijańskich?

(%)

	Za	Przeciw	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	45	14	9	1188
Płeć					
Mężczyźni	28	50	13	9	543
Kobiety	35	42	16	8	645
Wiek					
do 24 lat	21	56	17	5	94
25-34	26	56	14	3	208
35-44	29	50	15	7	292
45-54	24	52	15	9	172
55-64	35	41	16	8	180
65 lat i więcej	46	25	11	18	241
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	35	16	13	492
Miasto do 20 tys.	35	41	13	11	132
od 21 do 100 tys.	27	55	14	4	214
101-500 tys.	24	55	16	5	215
501 tys. i więcej mieszk.	30	59	7	4	135
Region					
Północny	23	57	14	7	138
Zachodni	17	46	27	10	135
Środkowozachodni	34	48	13	5	194
Środkowy	35	49	7	10	199
Wschodni	41	32	14	14	133
Południowo-wschodni	44	31	12	12	195
Południowo-zachodni	24	54	18	5	193
Wykształcenie					
Podstawowe	38	32	15	15	524
Zasadnicze zawodowe	27	52	17	4	283
Średnie	28	57	11	4	305
Wyższe	22	63	12	3	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	20	63	12	5	60
Prac.umysł.niż.szczebła	27	60	8	5	93
Pracownicy fiz.- umysł.	24	49	24	4	55
Robotnicy wykwalifikowani	27	55	15	3	144
Robotnicy niewykwalifik.	29	50	15	6	62
Rolnicy	39	31	14	16	83
Prywatni przedsiębiorcy	23	63	11	3	35
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	39	34	14	13	438
Uczniowie i studenci	0	80	20	0	20
Bezrobotni	26	50	16	8	105
Gospodynie domowe i inni	36	47	13	5	86
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	33	44	11	11	131
500 tys. - 999 tys.	34	39	16	11	412
1000 tys. - 1499 tys.	33	46	14	7	323
1500 tys. - 1999 tys.	29	50	15	6	163
2000 tys. i powyżej	23	62	9	7	141
Ocena własnych war. mater.					
Złe	31	47	13	9	557
Średnie	30	45	17	8	503
Dobre	40	43	8	9	127
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	52	27	11	9	117
Raz w tygodniu	38	37	16	9	656
Kilka razy w roku	16	63	14	7	311
W ogóle nie uczestniczy	14	66	8	13	103
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	41	42	8	9	225
Zły kierunek	28	50	14	8	769
Trudno powiedzieć	33	32	22	12	193